

NIEUWSBRIEF

Nieuwsbrief digitaal - coronasluiting VPKB-Leuven
Kerst 2020

Inhoud

- 2 De hemel heeft een lied doen horen.
- 3 Kerst: manpower buitenspel.
- 6 Ha, een mens.
- 14 Gemeentenieuws.

De hemel heeft een lied doen horen

*De hemel heeft een lied doen horen:
de aarde wordt weer paradijs.
God heeft zijn hart aan ons verloren,
het kind in Bethlehem geboren,
is daarvan eeuwig het bewijs*

*Wie zal ons van Gods liefde scheiden?
Dit kind, dat komt in 's Heren naam,
wil als een koning voor ons strijden,
en als een herder ons geleiden,
als lam voor ons ter slachting gaan.*

*Nu stroomt het licht de wereld binnen.
Nu zien wij hoe God overwint.
Het leven gaat opnieuw beginnen
wanneer wij ons, met ziel en zinnen,
gewonnen geven aan dit kind.*

*Anton B. Lam
(lied 114 uit: Alles wordt Nieuw)*

Kerst: manpower buitenspel

Ergens in een klein ministadje, in een uithoek waar naar menselijke maatstaven niet veel groots vandaan kon komen, begint het verhaal van de Messias. Maar de omkadering waarin Lucas zijn geboorteverhaal van Jezus gevat heeft, is een kader van wereldmacht en 'manpower'. Het speelt tegen de achtergrond van het machtige Romeinse Keizerrijk. De achtergrond van rollende spierballen en onderdrukkerspolitiek.

Bevel

Het verhaal zet al meteen in met een Romeins bevel. Een decreet voor een volkstelling vanwege de almachtige, zogenaamd goddelijke Romeinse keizer Augustus. De mensen hebben geen andere keus dan weg van huis te trekken om zich te laten inschrijven in de plaats van hun oorspronkelijke afstamming. Jozef en Maria trekken van Nazareth naar Betlehem, de stad van de messiaanse David omdat Jozef van David afstamde. En dààr, in die kleine Davidische stad Betlehem, geschiedt het, daar komt Jezus, naamgenoot van Jozua, wat betekent "God redt", op de wereld.

Kwetsbare naaktheid

Aan het eind van het verhaal zijn de keizer en zijn trawanten nergens meer te bekennen. Niet zij krijgen

de hoofdrollen, maar dat kwetsbare Kind in de kribbe en die onaanzienlijke, pretentieloze mensen daaromheen.

Wat ons op Kerstdag door Lucas wordt voorgehouden, is dat de waarachtige geschiedenis niet die van de machtscentra is, maar de geschiedenis van de mens in al z'n kwetsbare naaktheid, om te beginnen bij een pasgeboren kind. En voorts een geschiedenis van eenvoudige, bevreesde mensen, die één ding gemeen hebben: pretentieloosheid en kwetsbaarheid

Aan de andere kant

Zo is deze kerstvertelling een verhaal dat ons vraagt te geloven dat de echte geschiedenis aan de andere kant begint. Niet aan de kant van sterken die ogenschijnlijk de regie van de loop der geschiedenis in handen hebben en zichzelf altijd weer vermelden in de hoofdlijnen van de historie, maar aan de kant van de kleinen en de 'gewone' mensen met wie maar gedaan wordt en wier geschiedenis of toekomst van geen tel heet te zijn.

Manpower buitenspel

En hoe veelzeggend ook is dat aan de geboorte van de Messias geen man te pas kwam. Eerder had Maria aan de engel Gabriël die haar de geboorte van Jezus aankondigde gevraagd: "Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog nooit gemeenschap met een man gehad." Kortom: "manpower" komt er bij de geboorte van de

Messias niet aan te pas. Aan de bakermat van de zo dikwijls door paternalisme gekenmerkte christelijke kerk, staat de mannenmacht buitenspel. Daarmee wordt niet de man op zichzelf opzij gezet, maar dus wel de mannenmacht. In de Bijbelse beeldtaal en context wil dat alweer zeggen dat het spierballenrecht van de sterken, die zich altijd weer manifesterende en altijd weer slachtoffers makende cultus van kracht en potentie, dat die cultus in de messiaanse geschiedenis niet meedoet en ontdaan wordt van haar destructieve krachten.

De kracht van de liefde

Dat is de hoop van het kerstfeest: is het immers niet juist die cultus van kracht en potentie waardoor onze geschiedenis zwanger gaat van kwaad en kwel, van schrijnend onrecht en bittere armoede? Is het niet juist door het opgeblazen recht der sterken waardoor weerlozen in verdrukking komen en armen arm blijven? Is het niet juist de cultus van de manpower, die het leven op aarde opzadelt met oorlog en bloedvergieten, met wereldwijde economische ongelijkheid en onmenselijkheid? Zijn het niet de Augustussen en de Herodessen die met hun opgeblazen mannenmacht hele samenlevingen ontwrichten en tegen elkaar opzetten? Om zo te zeggen: de (zogenaamde) “zachte” krachten (die echter allerm minst ‘soft’ zijn!) hebben het moeilijk in onze wereld. De sterke gewelddadige krachten hebben het op aarde voor het zeggen. Maar

de hoop en uitzicht van het kersfeest is dat die zachte krachten het zullen halen: de kracht van de liefde en de solidariteit, de kracht van medemenselijkheid en rechtvaardigheid, de kracht van vrede en eerbied voor alle kwetsbaar leven.

Zuigeling

Het kerstverhaal doet daarmee denken aan psalm 8 waarin van God geschreven staat dat hij zijn kracht ontleent, niet aan mannenmacht of sterken, en niet, om het met Jesaja te zeggen, aan “laarzen die dreunend stampen” (Jes.9:4), maar aan de mond van zuigelingen, aan de stem van kinderen. Net zoals in Betlehem de kracht van God verscheen in de zwakheid van een weerloze onmondige zuigeling, ten teken dat het in deze wereld uit is met de grote, al te grote, mond van de machtigen. Zo werd God kind onder de mensen, opdat de mens kind van God zou worden.

Ernst Veen.

Ingezonden

Ha, een mens

Mijn eerste baan was als ambtenaar op het Nederlandse Ministerie van Onderwijs. Ik begon daar niet enthousiast. Maar ik kon zo gauw niks anders vinden. Leraar wilde ik niet worden, en ik was op het

punt van vader te worden en er moest gewoon iets verdiend worden. Zodoende. Mijn spijkerbroek moest ik inruilen voor een net kostuum, en een stropdas was daar absoluut vereist. Zonder das kon je daar toen geen ambtenaar zijn. Ik had daar wel moeite mee. Ook met de verdere mentaliteit van de nieuwe collega's, met wie ik voor mijn gevoel, weinig gemeen had.

Mijn afdeling van het Ministerie was destijds gehuisvest in een hoog kantoorgebouw. Ik werkte op de twaalfde verdieping. De hele dag gingen er twee enorme liften op en neer, om alle ambtenaren naar en van hun werkplek te brengen, om bezoekers op de juiste afdeling af te leveren en om ambtenaren die elders moesten vergaderen, weer naar beneden te brengen.

En zo kwam het dat ik aan het einde van de werkdag in de lift stapte, om naar beneden te gaan. Ik had destijds celloles, aansluitend op mijn werk. Ik nam de cello dan mee naar kantoor, en kon 's avonds meteen door naar les. Ik stap met mijn cello de lift in. Een volle lift, met zeker al een man of tien van hogere verdiepingen, ook allemaal op weg naar beneden. Zwijgend. Ik kan er nog wel bij. Achterin staat een man met een contrabas. Dat zie je meteen, want zo'n bas steekt boven iedereen uit. Die kan er maar net in. De man van de contrabas ziet mij binnenstappen, en zegt dan, voor iedereen hoorbaar: "Ha! Een mens!".

Dat was misschien niet aardig voor de anderen in de lift. Ik kon hem wel begrijpen. Ik denk dat hij even ongelukkig was met zijn rol als ambtenaar als ik, en dat de aanblik van mijn muziekinstrument hem deze woorden ontlokte. Ik heb de man later nooit meer gezien. ‘t Is trouwens ook mogelijk dat hij daar niet werkte en dat hij enkel maar met zijn bas even op bezoek was. In ieder geval zijn zijn woorden me bijgebleven: “Ha! Een mens!”.

Dat doet deugd. Dat was toen al zo, en ‘t is eigenlijk altijd zo. Het is niet een zakelijke constatering, zoals je kunt zeggen: “Het is een jongen”, “Het is een meisje”. Of nog zakelijker: “Het is geen kraai, het is een ekster!” Mijn man in de lift gaf het woord “mens” een heel wat rijkere betekenis.

En ook “Ha!” Dus niet zoiets als “Getsie, een mens!”, of neutraler: “Warempel, een mens!”. Maar ronduit en onvoorwaardelijk positief: “Ha! Een mens!” Dat wens ik iedereen toe in deze kersttijd: dat ze van u zullen zeggen: “Ha! Een mens!” Wacht niet tot het kindje Jezus het u zegt. Het gaat een ander mens zijn.

En natuurlijk kan je je daarbij afvragen of je zelf al iemand zo positief tegemoet getreden bent.

Joop van der Horst

Dienstenrooster

“Normaal” gezien stellen wij een dienstenrooster voor de kerkdiensten samen. Tijdens de corona-sluiting van de kerken heeft het samenstellen van zo’n rooster echter weinig zin. Gedurende die tijd worden er, in samenwerking met de vier VPKB-kerken te Leuven, Mechelen-Noord&Zuid en Vilvoorde, voor elke zondag onlinevieringen gepresenteerd.

Coronacrisis en de kerken

In de gebruikelijke terugblikken van de media op het afgelopen jaar verschijnen titels zoals “The worst year ever” (Cover Time Magazine), of: “Een duister jaar vol schittering” (Alicja Gescinska in De Morgen), of: “Elke lach voelt dit jaar als een overwinning” (Charlie Brooker in De Morgen). Aanduidingen die voor zichzelf spreken. Net als het nieuw verkozen woord van het jaar in Vlaanderen: “Knuffelcontact”. En in Nederland: “Anderhalvemetersamenleving”. Begrippen die verwijzen naar de coronacrisis en de overeenkomstige maatregelen die al sinds maart onze samenleving en bij uitbreiding heel deze wereld in hun greep houden.

Vanzelfsprekend gelden die maatregelen ook voor de kerken. Sommige religieuze denominaties waren het daarmee niet eens en trokken naar de Raad van State met het argument dat door de corona-beperkingen de

vrijheid van godsdienst werd geschonden. Daarop stelde de raad van State dat de overheid haar maatregelen t.a.v. de kerken diende te wijzigen. Het resultaat was dat erediensten opnieuw werden toegestaan met een maximum van 15 personen per plechtigheid (voor huwelijken en uitvaarten was dat al het geval) en bovendien met een ‘afstandsomtrek’ van minstens 10 vierkante meter per persoon (dus meer dan 3 m afstand p.p.). Nog los van het feit dat dit een zeer uitgedunde kerk oplevert (en de diensten dus niet volwaardig georganiseerd kunnen worden), dient tevens in overweging te worden genomen dat ook de kerken deel uitmaken van de samenleving en dus ten opzichte van die samenleving niet alleen rechten maar ook plichten hebben en, net zoals alle andere sectoren en instanties waar mensen samenkomen, de verantwoordelijkheid dragen om mee te werken aan de veiligheid en bescherming van alle burgers.

Terugblik

Na de lockdown, sinds half maart, konden we als kerkgemeenschap, begin september, gezien de toen gezakte coronacurves, tot onze vreugde de kerk(tuin)deuren weer voor live-diensten openen, zij het met voorzichtigheid en met het behoedzaam in acht nemen van de nodige veiligheidsregels om elkaar en onszelf te beschermen en het risico op besmetting zoveel mogelijk uit te sluiten. De eerste drie diensten in september (6, 13 en 20 sept.) konden toen, dankzij

de nazomerzon, buiten in de kerktuin plaatsvinden en vanaf zondag 27 september dirigeerde het herfstweer ons weer naar binnen. Tot en met zondag 25 oktober konden we die diensten, met alle toen geldende veiligheidsmaatregelen, nog op een verantwoorde wijze volhouden, maar tegen eind oktober/begin november, begonnen de coronacurves zodanig te exploderen dat vanaf 01/11/2020 de kerkdeuren opnieuw dichtgingen en vele andere ‘deuren’ in de maatschappij eveneens. Dit alles met één duidelijk en dringend oogmerk: het verminderen van onderlinge fysieke contacten, natuurlijk voor elkaar en onszelf, maar niet in ‘t minst ook om de dreigende “crasch” van de ziekenhuizen tegen te gaan.

Tweede coronasluiting

Vanaf die eerste zondag in november zijn we dus weer van start gegaan met onze online-vieringen. Tot hoelang dat nog zal duren, kan niemand op dit moment zeggen. Wel kijken we allemaal hoopvol uit naar de intussen ontwikkelde werkzame vaccins en zijn de eerste vaccinaties reeds deze week van start gegaan en is onze samenleving dus vol hoop en goede moed dat we, ergens volgend jaar, een punt zullen bereiken dat we kunnen zeggen: “het komt allemaal goed”.

Jaarvergadering

Tijdens de “eerste golf” van de corona-crisis, vanaf half maart, kon onze jaarvergadering van eind april

niet doorgaan. Ook de bestuursraadsverkiezingen werden (van overheidswege) op 18 maart tot nader order opgeschort. Op 24 juni kwam er een tweede bericht van overheidswege dat deze verkiezingen (vanwege de toen gunstige evaluerende coronacurves) georganiseerd mochten worden tussen 1 juli en 30 nov. Wij hoopten toen nog dat na de zomervakantie de omstandigheden weer gunstig genoeg zouden zijn om een live jaarvergadering en dito verkiezingen in onze kerk te organiseren, wat echter niet het geval was. We mochten in september wel de kerkdeuren openen, maar de strenge veiligheidsmaatregelen (met alle beperkingen van dien) bleven van kracht en ook de corona-curves begonnen weer te stijgen zodat we vanaf 1 november opnieuw de kerkdeuren moesten sluiten. We hebben toen de jaarvergadering voor 2020 geannuleerd maar gezien de overheid de bestuursraadsverkiezingen toen echter niet nog eens opschortte, is medio november besloten om de verkiezingen per (klassieke) post te organiseren. Met dank aan de vele stemgerechtigden die hun stem uitbrachten en zo deze verkiezingen mogelijk hebben gemaakt.

Nieuwe bestuursraad

De nieuwe samenstelling van de bestuursraad is als volgt: Chris Lefebvre (penningmeester), Michiel Ruiters (secretaris), Cedrick Tilma (lid), Joop van der Horst (lid), Ernst Veen (lid ambtshalve), Maarten

Wilbrenninck (voorzitter). De leden die na deze verkiezingen geen deel meer van de bestuursraad uitmaken zijn: Chris Klein, Anton Gazenbeek en Freddy Verhoeven. Vanaf deze plaats zeggen wij hen alvast een zeer verdiend “dankjewel”, maar op een geschikt moment, 'voorbij de coronacrisis', zullen wij hen graag “live” in onze gemeente, echt en passend bedanken voor hun jarenlange lidmaatschap en inzet.

Samenwerking “kerken aan de Dijle”

Vanaf het prille begin nadat de eerste lockdown in ons land werd ingesteld, sloegen de buurkerken: Leuven-Mechelen-Noord&Zuid en Vilvoorde de handen ineen en spraken af om, gedurende de coronasluiting van de kerken, gezamenlijk online-vieringen (onder de naam “digitale kansel”) samen te stellen. Een samenwerking die op zichzelf al verheugend was (als spontane onderlinge hulp en steun in moeilijke tijden) en ook omdat wij als buurkerken elkaar zo ook beter leren kennen en waarderen dan anders het geval geweest was en last but not least: omdat het samenstellen van online-diensten extra werk en ook extra “know how” vraagt. Zo bevatten die online-vieringen steeds verschillende afzonderlijke elementen: ingesproken en gefilmde fragmenten en ook een keuze van kerkliederen (in deze coronatijd vrij van auteursrechten) die als één bundel ‘gemonteerd’ moeten worden, waarna deze via een internetlink op youtube kunnen worden geplaatst. In ons geval is Heleen Ransijn

daarbij de onmisbare en bedreven ‘montage-technicus’ die steeds, via de nodige digitale toverkunsten, alle ‘losse’ delen aan elkaar verbindt en op youtube zet. Op die wijze kunnen de complete onlinevieringen steeds door iedereen op een eenvoudige wijze worden “aangeklikt” (zowel vanuit de email als via de website) en bekeken worden en is het dus niet nodig om eerst de grote afzonderlijke bestanden (waaruit die vieringen bestaan) apart te downloaden om ze te kunnen bekijken.

Voorts hoorden wij als vier kerken op die wijze al vaker de samenwerkende voorgangers aan ’t woord dan in “normale” tijden het geval is en ook dat is een verrijking. De naam van Heleen Ransijn (hierboven genoemd) is u daarbij (als voormalig en gewaardeerd proponent in onze gemeente) reeds bekend. Intussen is zij verbonden aan VPKB-Vilvoorde. Voor Mechelen-Zuid was dat tot 1 december ds. Stefan Gradl die intussen afscheid nam als predikant in die gemeente omdat hij vanaf januari 2021 als docent systematische theologie gaat werken aan het Lutheran Theological Seminary in Hongkong. In deze coronacrisis kon, in de VPKB, helaas geen 'live' afscheid genomen worden van hem. Hoe dan ook, vanaf deze plaats danken we Stefan voor zijn altijd warme, royale en vriendschappelijke collegialiteit en wensen hem veel voorspoed en geluk in zijn nieuwe ambt. Nu Stefan is vertrokken zijn we blij dat dhr.

Frank Pouliart uit Mechelen dit jaar zijn preek-bevoegdheid heeft gehaald en daarom is ‘toegevoegd’ aan ons samenwerkingsverband. En ook zijn we dankbaar voor het feit dat Gijs Bleijenberg (die wij reeds kenden als regelmatig kerkganger in onze kerk) dit jaar zijn theologische stage (proponentschap) in Mechelen-Noord vervult zodat ook hij, samen met en onder begeleiding van de zeer ervaren ds. Jelle Brouwer, ons samenwerkingsverband versterkt en ondersteunt.

Online kerstzangavond

Sinds het jaar 2017 organiseren wij in onze kerk, op initiatief van Joop van der Horst, tijdens de Adventsweken, jaarlijks vier kerstzangavonden. Het oorspronkelijk idee was dat het (naast de musici) al een succes zou zijn vanaf vijf of zes zangers, maar al het eerste jaar groeide het meteen uit tot een kerk vol zangers, zowel vanuit onze eigen gemeenschap als vanuit daarbuiten. En elk jaar werd door de deelnemers de hoop uitgesproken dat het initiatief herhaalt zou worden, wat tot nu toe dus al drie jaar in successie (2017, 2018 en 2019) het geval was met navenant succes!

Dit jaar dat anders is dan alle andere jaren kon het niet op dezelfde manier en frequentie live doorgaan, maar toch hebben enkele creatieve, muzikale, violisten, orgeltijgers en zanglustigen de gepassioneerde handen, hoofden, harten en longen bij elkaar gevoegd en

opnieuw een kerstzangavond in elkaar gezet (gemon-
teerd door Heleen Ransijn) en gezongen. Dit keer niet
'live' voor "actueel" publiek, maar dan toch 'live
gefilmd' door Gijs Bleijenberg voor "uitgesteld"
publiek: voor u dus.

Een onbedoelde bijkomstigheid is dat deze digitale
uitvoering (op youtube te vinden via de link:
<https://youtu.be/Z1d58ZX6JaA>) het initiatief weer
even terugbrengt naar haar oorspronkelijk
veronderstelde gestalte: met een deelnemersveld van
(maar) vier zangers (in dit geval: Jelske de Jong,
Michiel Ruiter, Joëlle Maystadt en Jelle Brouwer) en
vier muzikanten (in dit geval: Joop van der Horst,
Griet Vercruysse, Anne-Merel Meijer en Trix
Eisenhardt).

Tot slot: aan u allen een gezegende kersttijd en een
gelukzalig en gezond nieuwjaar toegewenst!

EV

